

מענינא דפרשא

ויקרא התשע"ד

כתיבת חידושי תורה

מה נחשב במקום קורבנות בזמן הזה?

החשוב "לבאריה" כתב משם רז"ל, בזמן שבית המקדש קיים כשאדם מקריב קרבן מתכפר לו, וכשאדם כותב בספר מה שלומד איזה חידוש, הכתיבה זו עולה לו במקום קרבן".

"ובזה פירש הרב הנזכר, את הכתוב בתהילים (מז-ח) 'זבחו מנחה לא חפצת וכו' עולה וחטאה לא שאלת אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי' – והיינו שהכתיבה בספר תעלה במקום קרבן". (וכע"ז כ' בספר 'פלא יועץ' ערך חידוש וערך כתיבה).

וכע"ז הביא משם הזה"ק במדרש תלפיות (ענף כתיבת חידוש) וז"ל: "וכשאדם כותב בספר מה שלמד איזה חידוש, הכתיבה עולה לו במקום קרבן".

הנה, אף שעדיין לא זכינו לשוב ולהקריב קרבנות, מ"מ זכינו ויש בידינו מש"כ בספרים, שכתבת חידושי תורה הרי הוא כהקרבנות קרבן.

כתב בספר חסידים (סי' תק"ל): "וכל מי שגילה לו הקב"ה דברו אינו כותבו, ויכול לכתוב הרי גוזל מי שגילה לו, כי לא גלה לו אלא לכתוב, דכתיב (תהלים כה יד) "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם", וכתיב (משלי ה טז) "יפוצו מעינותיך חוצה", וזה שכתוב (קהלת יב יד). "יביא במשפט על כל נעלם" – שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו אם רע שאינה כותבה.

וכתב ע"ז הגאון החיד"א זצ"ל בביאורו 'ברית עולם' על 'ספר חסידים': "בהקדמת הספר

מדוע כתיבת חידושי תורה נחשב כקרבן?

בשעת הקרבנות ושרבים נלמדו ממנו, והרהרו גם מן כן בתשובה. כן אם כותב בספר מה שלמד איזה חידוש זה, ג"כ יש ממליצים עליו שיתכפר לו על שגורם לרבים שילמדו חידוש זה, וליקח מזה מוסר או מדה טובה".

ובטעם הדבר שכתבת חידושי תורה עולה כקרבן, מצאתי שכתב בספר 'דרוש תמר' (חיברו הגר"ח ש"קאם זצ"ל) הסבר נפלא וז"ל: "י"ל שכמו שהקרבן מכפר על אשר עולה זה לזכרון לפני השי"ת ומליצין שם טוב שעשה תשובה

עיקר הלימוד הוא הלימוד הבא מכתבת יד!

וכתב המהרש"א (ב"ח"א): "יש לפרש כי עיקר הלימוד ושנעשה בו רושם – הוא הלימוד הבא מכתבת יד, אשר על כן נקראו החכמים סופרים".

נאמר במסכת בבא בתרא (יב): "ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".

נתרם ע"מ שלא יקראו בו בשעת התפילה וקריאת התורה!
לרפואת מרן הגאון רבי שמריהו יוסף ניסים בן בתיה

האם הקלטה נחשבת ככתיבה?

רעקארדער, המכונה מוציא קולות מהטעיפ כאלו שעשה בשעת דיבור, ונשמע כאלו הי' שם דיבור, אבל פשוט דהטעיפ לעצמו אינו כתיבה כלל, גם א"א לקרוא מה שעליו בלי מכונה כלל. ולכן לפענ"ד פשוט דהעיקר בזה הכתיבה שהוא ראוי לקרוא לכל אחד, וראוי לעמוד ימים רבים".

בשו"ת 'משנה הלכות' (ח"ט סי' ש"מ) דן אם במקליט עצמו על גבי קלטת, אם נחשב ככתיבה לעניין זה, וז"ל: "ודע דמה שמקליטים על הטעיפ אין זה כתיבה כלל, אלא כשהאדם מדבר על הטעיפ עושה שם קצת רושם, ואינו עושה שום אותיות בדיבורו – אלא כשמשים אח"כ הטעיפ על המכונה

בכתיבה מוציא את אשר במחשבתו מקיר לבבו!

שהרהור לאו כדיבור הוא, כתיבה כדיבור היא מפני שהוא מוציא את אשר במחשבתו מקיר לבבו החוצה ע"י כתיבה כמו ע"י דיבור (ולעניין הלכה יעוי' במשנ"ב סי' מ"ז ס"ג, שכתב בזה עצה לצאת ידי כל השיטות).

הביא ב'שדי חמד' (מערכת הבי"ת אות ר"ל): נשאל רבינו יצחק מווינא אדם שמשכים קודם התפילה לכתוב אם חייב לברך ברכת התורה כמו ללמוד, והורה לחיוב רק שלא יהיו איגרות רשות אע"ג דמהרהר בד"ת, אין צריך לברך, הרהור לחוד וכתיבה לחוד שאע"פ

חידושי תורה – כמרגליות היקרות!

והדברים והמחשבות ההם, הם כמרגליות היקרות בעיניו. ואם על אבידת כסף אחד או שזה כסף התירה תורה לעשות מלאכה בחולו של מועד, כל שכן שיש לחוס על אבידת המרגליות היקרות ההן, לכתבם שלא ישתכחו ויאבדו. וכל הכותב אותם, מקבל שכר עליהם" (שו"ת מן השמים סי' ל"ב)

רבינו יעקב ממרויש, מבעלי התוספות, שאל מן שמיא בדין כתיבת חידושי תורה בחולו של מועד, וענו לו: "אוהב ה' שערי ציון המצויינים בהלכה שמחדשין חידושים בהלכה ומעמידים אותם על בוריים, אותם שערים נאהבים מכל משכנות תמר, וכל מי שמחשב מחשבותיו סובר סברות בהלכות וכו', נאהב ונחמד לפני המלך העליון.

מי שאינו כותב חידושי – הרי הוא כנביא הכובש נבואתו!

הרי הוא ככובש נבואתו! (ויעוי' בזה בנפש החיים להגר"ח פלאגי בהקדמה).

עוד הביאו משם הרוקח, שמי שאינו מעלה על כתב חידושי תורה עתיד לתת על כך את הדין.

באלשיך הקדוש כתב (משלי ב, ד), כשאדם מחדש בתורה הרי זה בגדר של "נבואה קטנה"!

ובהקדמה לפי' הש"ך על התורה כתב, שהמחדש דבר בתורה חייב לכותבו ואם לאו